

Op de agenda:

- **10-12-2013**
[Jaarcongres Kabels en Leidingen](#)
- **11-12-2013**
[Water ontmoet bodem](#)
- **12-12-2013**
[Risicocommunicatie](#)
- **17-12-2013**
[Gebiedsgericht grondwaterbeheer](#)
- **28-01-2014**
[Flexival](#)
- **30-2014**
[BTG-congres](#)

In deze nieuwsbrief:

- >> [ZEVEN SLEUTELS VOOR WAARDEVOLLE AFWEGING](#)
- >> [EXPERTTEAM ROTTERDAMSEBAAN POPULAIR](#)
- >> [HANDREIKING VOOR SLIMME REGIE OP DE ONDERGROND](#)
- >> [BEGELEIDINGSKOMMISSIE TRILLINGEN VAN START](#)
- >> [FLEXIVAL ORDENING EN ONDERGROND: 28 JAN. 2014](#)

Zeven sleutels voor waardevolle afweging

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft het COB onderzoek gedaan naar een afwegingskader om de keuze tussen boven- en ondergrondse oplossingen te ondersteunen. Een nieuw kader bleek echter niet het antwoord. In plaats daarvan werden zeven sleutels geformuleerd.

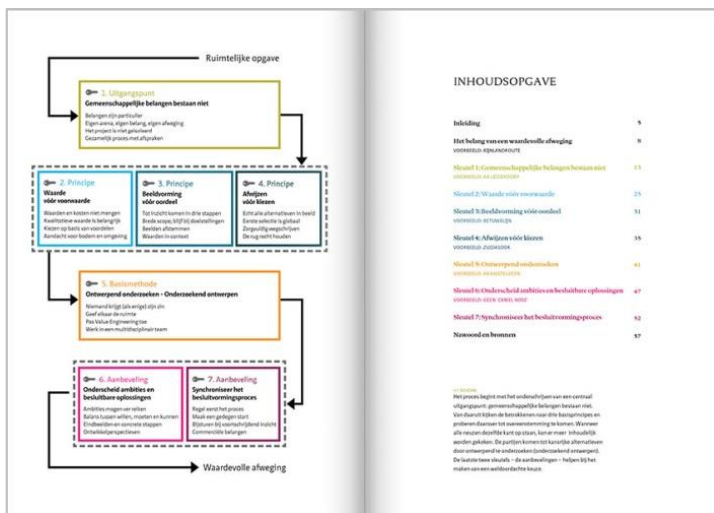
De publicatie [ZEVEN SLEUTELS VOOR EEN WAARDEVOLLE AFWEGING](#) werd gepresenteerd tijdens het COB-congres op 31 oktober jl. De sleutels bieden samen, en aanvullend op bestaand instrumentarium, een handreiking voor bestuurders en hun adviseurs om het gesprek te voeren over het afwegen

Proost!

Hoewel er in december nog volop activiteiten plaatsvinden, is dit de laatste nieuwsbrief van 2013. In januari zullen we u uiteraard snel bijpraten. Voor nu wensen we u alvast fijne feestdagen en een gelukkig 2014.

Het COB

Zo deden we dat!

Het [COB-congres](#), dit jaar mede georganiseerd door [Geo-Impuls](#), was mede dankzij u een groot succes. Ga naar de [terugblikpagina](#) voor het verslag, alle presentaties uit de parallelsessies en het fotoalbum.

Ook op de website:

[Koplopergroep voor integrale tunnels](#)

Integratie van civiele techniek, ICT en elektrotechniek is op dit moment een van de belangrijkste opgaven op tunnelgebied. Daarom start het COB in samenspraak met Landelijk Tunnelregisseur Jaap Heijboer een koplopergroep die een impuls geeft aan integraal denken en werken. De startbijeenkomst vindt plaats op 11 december aanstaande.

[>> Lees meer op de website](#)

In het nieuws:

[Neanderthalerkampement bij Vonk & Vlam](#)

In 's-Hertogenbosch zijn bij werkzaamheden voor de ondergrondse parkeergarage Vonk & Vlam stenen werktuigen en dierlijke botresten gevonden uit de oude steentijd, veertig tot

van ondergrondse en bovengrondse oplossingen. Het zijn aandachtspunten voor het vormgeven van inhoud, proces en relatie in een zogeheten 'multi-level, multi-actor'-arena.

Kijk voor meer informatie [OP DE WEBSITE](#). De publicatie [ZEVEN SLEUTELS VOOR EEN WAARDEVOLLE AFWEGING](#) is gratis te downloaden vanaf de kennisbank.

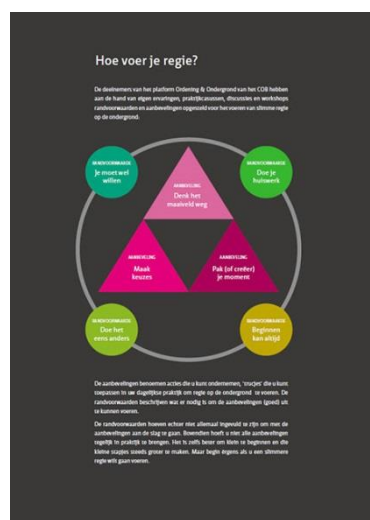
Expertteam Rotterdamsebaan populair

Op het COB-congres vroeg Paul Janssen, projectdirecteur van de Rotterdamsebaan, om deelnemers voor een expertteam dat de opdrachtgevers gaat ondersteunen bij het formuleren van EMVI-criteria voor duurzaamheid. Met zesenzeventig aanmeldingen werd er massaal gehoor gegeven aan de oproep.

De [ROTTERDAMSEBAAN](#) is de nieuwe verbindingsweg tussen knooppunt Ypenburg (A4/A13) en Den Haag, met daarin een geboorde tunnel van bijna twee kilometer lang. Duurzaamheid is voor de opdrachtgevers essentieel en zij hebben het COB gevraagd om samen met de [TU DELFT](#), [STICHTING KIEN](#) en [VERNIUWING BOUW](#) een expertteam samen te stellen om dit aspect goed vorm te geven in de aanbesteding. Zesenzeventig mensen meldden zich hiervoor aan.

Alle kandidaten zijn uitgenodigd voor het ochtendprogramma van de kickoffbijeenkomst op 18 december aanstaande. Peter Smit, wethouder gemeente Den Haag, maakt dan bekend welke acht kandidaten zijn geselecteerd. Daarnaast zijn er inspirerende presentaties van stadsarchitect [TIJN BRANDS](#), kunstenaar en innovator [DAAN ROOSEGAARDE](#) (onder meer bekend van Zomergasten en DWDD) en team [NXT GENERATION](#).

Vanaf 18 december vindt u op de website meer informatie over het expertteam. U kunt ook [DE UITVRAAG](#) teruglezen.

Slimme regie op de ondergrond

Wat je ondergronds aanlegt, ligt er voor langere tijd en heeft gevolgen voor bovengrondse en andere ondergrondse activiteiten. Het is dus zaak om zorgvuldig te werk te gaan, met oog voor de toekomst en andere partijen en ontwikkelingen. De handreiking Slimme regie op de ondergrond geeft u praktische tips.

zeventig duizend jaar geleden. De vondst is uniek omdat het gaat om het best bewaarde Neanderthalerkampement van Nederland.

[Beoordelingsmodel voor persleidingen](#)

Rotterdam, Stichting RIONED, STOWA en Royal HaskoningDHV hebben in proeftuinverband een beoordelingsmodel voor persleidingen opgesteld. Dit biedt beheerders houvast bij inspectie en onderzoek van persleidingen. Het model wordt nu getest, waarna een handreiking voor toepassing in de praktijk volgt.

[Opblaasbare reuzenplug sluit lekkende tunnel](#)

Een opblaasbare plug van bijna tien meter lang en ongeveer vijf meter breed. In de VS is deze oplossing ontwikkeld om bij een lekkage in een tunnel slachtoffers en grote schade te voorkomen. Zie ook het [Engelstalige artikel op Tunneltalk.com](#).

Ook interessant:

[Risicolijsten](#)

Bij bouwprojecten worden regelmatig geotechnische risico-inventarisaties gedaan. Geo-Impuls heeft op basis hiervan zes risicolijsten verzameld. Deze kunnen ter inspiratie gebruikt worden bij nieuwe inventarisaties. De lijsten zijn [gratis te downloaden als PDF en Excel-sheet](#).

Op bijeenkomsten van het [PLATFORM ORDENING EN ONDERGROND](#) bleek dat er zowel bij marktpartijen als overheden grote behoefte is aan (betere) regie op de ondergrond. Daarom zijn er praktijkervaringen verzameld en op basis daarvan randvoorwaarden en aanbevelingen geformuleerd. Zo is er een praktische handreiking ontstaan, met veel voorbeelden uit de praktijk. Tijdens het symposium [BODEM BREED](#) heeft [COB-AMBASSADEUR JACQUELINE CRAMER](#) de eerste exemplaren uitgereikt aan bestuurders van gemeenten Arnhem, Rotterdam, Tilburg, provincie Brabant en Waterschap Rivierenland.

Kijk voor meer informatie [OP DE WEBSITE](#). De handreiking [SLIMME REGIE OP DE ONDERGROND](#) is gratis te downloaden vanaf de kennisbank.

Begeleidingscommissie van start

In opdracht van ProRail werkt Grontmij aan een catalogus van maatregelen die trillingshinder door spoorwegverkeer kunnen beperken. Het COB is gevraagd het project te begeleiden en de kwaliteit en diepgang te beoordelen.

Het samenstellen van een maatregelencatalogus was een van de adviezen van de [COB-COMMISSIE T130](#), die in 2011 onderzoek heeft gedaan naar trillingshinder. In 2013 heeft ProRail het project aanbesteed en de opdracht aan Grontmij gegund. De begeleidingscommissie van het COB moet er onder meer op toezien dat de maatregelencatalogus kwalitatief hoogwaardig en volledig wordt, met zowel technische als niet-technische maatregelen, en gestoeld op wetenschappelijke basis en ervaringen uit de praktijk.

[>> LEES MEER OP DE WEBSITE](#)

Flexival 2014: ter lering ende vermaeck

Heeft u dit najaar het Flexival over ordening van de ondergrond gemist? Niet getreurd, de flexibele werkdag in festivalsferen is doorgeschoven naar dinsdag 28 januari 2014. U bent van harte welkom!

Op het [FLEXIVAL](#) wordt er in kleine groepen op speelse en creatieve wijze kennis gedeeld en ervaringen uitgewisseld over vraagstukken rond ruimtelijke ontwikkeling en de ondergrond. Het motto is *Ter lering ende vermaeck*: iets nuttigs en tegelijk aangenaam. Er zijn vier rondes met inspirerende en verdiepende sessies, bijvoorbeeld over businesscases en verdienmodellen, het opstellen van een visie voor de ondergrond, en communicatiestrategieën. Ook zijn er excursies naar [SPOORZONE DELFT](#) waar de ondergrond onlosmakelijk deel is van gebiedsontwikkeling.

[CROW-publicatie 335](#)

Het CROW heeft [een richtlijn](#) opgesteld om grondwerkzaamheden met een beperkte omvang veilig te laten plaatsvinden. Een stroomschema laat zien hoe stapsgewijs het nog veilig te hanteren talud kan worden bepaald op basis van grondwaterstand, de bodemsamenstelling, de tijdsduur van de ontgraving en omgevingsfactoren.

Sessie tijdens het Flexival 2012. (Foto: COB)

Deelname is gratis en het aantal plaatsen per sessie is beperkt, dus [MELD U SNEL AAN](#). Via facilitator Henk Werksma kunt u aangeven welke activiteit(en) u graag wilt bijwonen: HENK.WERKSMA@H2RUJIMTE.NL. Op onze website vindt u het [UITGEBREIDE PROGRAMMA MET ALLE SESSIES EN EXCURSIES](#). Via de website van SKB kunt u zich (gratis) [AANMELDEN](#).

[Volg ons op Twitter @COBTWEET](#)

[Heeft u leuke of interessante nieuwtjes, wetenswaardigheden of agenda-items?](#)

[Stuur ze dan naar redactie@cob.nl. We ontvangen uw bijdrage graag!](mailto:redactie@cob.nl)

U ontvangt deze e-mail omdat u heeft deelgenomen aan een of meerdere activiteiten van het COB.

Ontvangt u liever geen nieuwsbrieven meer van het COB? Dan kunt u zich [hier](#) afmelden